

ÖSSZEFÜGGÉSEK A HŐMÉRSÉKLETI KILENGÉSEK ÉS AZ ŐSZIBARACK TERMÉSEREDMÉNYEK KÖZÖTT A DUNA—TISZA KÖZE HOMOKTERÜLETEIN

Írta: MOHOLI KÁROLY

Bevezetés

Hazánk az európai ősziбарacktermesztő országok között az ötödik helyet foglalja el. Olaszország, Franciaország, Spanyolország és Jugoszlávia előznek meg. Igaz ugyan, hogy az első két ország évi termesztése sokszorosa a miénknek, de egyre emelkedő és rendszeresebbé váló exportunkkal mi is jelentős szerepet tölthetünk be az ősziбарack ellátásban. A mediterrán jellegű országok egyik előnye az éghajlatból adódóan éppen a mienknél jóval nagyobb termésállandóságban van. A közép- és nyugat-európai országok piacán legerősebb versenytársunk az olasz ősziбарack. Az olaszok Pó-alföldjétől Nápolyig terjedő ősziбарacktermesztési lehetősége határtalan földrajzi előnyökkel jár. Ennek következtében három hónapon keresztül folyamatosan szállítóképesek. Megoldották az egyöntetű folyamatos érést biztosító fajták termesztését és nagyszerűen szervezik a csomagolási, szállítási munkákat.

Ha a Duna—Tisza köze éghajlati sajátosságait nézzük, és a homokon megindult természetes eredményeit, úgy megállapíthatjuk, hogy bár közel sem olyan nagy mértékben mint Olaszországban, de nálunk is kedvező adottságok vannak a 3—3 és fél hónapos időtartmú szállítást biztosító ősziбарacktermesztésre. A kereskedelmi szervezés feladatai viszonylag könnyebben megoldhatók, de az egyöntetűség, és folyamatoság biztosítása már koránt sem olyan egyszerű feladat. Mivel exportunk nagyobb része már a homokterületről kerül le, így az itteni termesztési feladatok megoldása mutatkozik a legindokoltabbnak.

A Duna—Tisza köze hőmérsékleti kilengései

A Duna—Tisza köze homoki ősziбарacktermesztése mintegy három évtizede indult fejlődésnek [1]. A mind szélesebb körben való elterjedése az új telepítések megnövekedése azonban csak az ötvenes évektől számítható. A kezdeti telepítések eredményességét és ennek megfelelően a homoki ősziбарacktermesztés országos viszonylatban való elismerését késleltette a két-három évenként bekövetkező rendkívül erős téli hideg, továbbá a három-négy évenként ismétlődő tavaszi fagykár.

Bár az ötvenes évek közepén a homoki őszibarack-termőterület jelentősen megnőtt, mégis úgy hatott, hogy szerepe országos viszonylatban nem érheti el a hagyományos termőtájakat. Ma azonban már ez a feltevés idejét múlta, a telepítések aránya megnövekedett és kedvező időjárású években nagyszerű terméseredményekkel a homokterület már messze túlhaladta az ország egyéb tájait. Azonban ezen feltételek mellett is fokozottan áll fenn a szinte periodikusan visszatérő téli fagy, illetőleg tavaszi fagykár, mely által egyrészt gyümölcsfaállomány veszteség, másrészt főleg nagyarányú váratlan termés kiesés következik be. E kérdés felvetése és gazdasági jelentőségének vizsgálata fokozottan merül fel napjainkban, amikor is az őszibarack telepítésének nagy része a Duna—Tisza köze homoktalajaira kerül.

1935-ben a Dunántúl és az Alföld őszibarackfaállománya csaknem azonos számban szerepelt [2]. Ma már határozottan a homokterületek túlsúlya állt be. Az állomány megnövekedését és az országos viszonylatban való eltolódást az alábbi táblázat fejezi ki [3, 4].

	1935-ben	Orsz. állomány %-a	1959-ben	Orsz. állomány %-a
Dunántúl	1 710 519	46,26	4 373 334	40,74
Alföld	1 709 881	46,11	5 526 382	51,48
Észak	285 841	7,63	835 051	7,78
Orsz. áll.:	3 706 241	100,00	10 734 767	100,00

A homokterületek jövőbeni jelentősége még jobban mutatkozik akkor, ha figyelembe vesszük, hogy itt az összállománynak kb. 40%-a fiatal nem termő, vagy csak 1—2 éve fordult termőre.

Felmerül a kérdés, miért szükséges a homoktalajokon folyó őszibarack-termesztés fokozott állandóságának biztosítása. A mintegy 3 évtizedes múltra tekintő homoki őszibaracktermesztés az utóbbi évtizedben szinte ugrásszerű fejlődést ért el, egyes években messze megelőzte az ország egyéb hagyományos őszibarack-termőtájakait, mégis hiányzik az évek sorában fennálló fokozott biztos termések lehetősége. Éppen ez a tény váltott ki sokakban aggályt, akik nem akarták elhinni annak lehetőségét, hogy néhány éven belül sikerül a homokon kivívni az abszolút fölényt.

A talajviszonyok vizsgálata azt mutatja, hogy a káros sóktól mentes barna homoktalajaink elegendő tápanyagot biztosítanak az őszibarack számára, a fellemelegedési és fényvisszaverődési sajátosságuk igen jó [5].

Ha a humusztartalom növelésére kellő mennyiségű szerves trágya is rendelkezésre áll, úgy az előcsíráztatott magok gyorsan fejlődnek. Az állandó helyre ültetett magcsemete, nem szenved az átültetéstől, gyorsan fejlődik, egy-éves korban már termőrügyeket és a második évtől kezdve rendszeres termést hoz. A homoki telepítések a kötött talajjal szemben 2 évvel korábban fordulnak termőre. Az 5—6 éves fák pedig legalább kétszer annyi termést hoznak, mint a hasonló korú hegyvidéki telepítések.

A kísérletek ugyan megállapították, hogy az ilyen módon telepített gyümölcsösökben a fagykár kisebb, mint faiskolai nevelés után kikerült csemeték esetében, a teljes megoldás azonban még koránt sem biztosított.

A homoktalajok kedvező hasznosítására a szőlő és kajszi mellett egyike a legcélszerűbbnek az őszibarack mutatkozik. Ha a terméseredmények megközelítőleg állandó, vagy a mainál jóval nagyobb esélyű rendszeresítését sikerül elérni, úgy a további telepítések során az eddig hasznosított homokoknál jóval gyengébbek betelepítésére is sor kerülhet.

A nagyüzemi termesztésre való áttérés folyamán a felújításoknál azonban még egy ideig a már mezőgazdasági termesztésre hasznosított talajok jönnek számításba.

Csongrád megyei viszonylatban 1965-ig az őszibarackfák tervezett száma a nagyarányú felújítások figyelembevételével csupán 2%-os emelkedést mutat. Ezzel szemben a kajszi iránt mutatkozó kedvező bel- és külkereskedelmi igények, valamint az őszibarackhoz képest kevésbé munkaigényes volta következtében új telepítésekkel, állományfelújításokkal mintegy 7%-os növelés tervezett.

A homokterületek gyümölcsstermesztésre való hasznosítása az elkövetkező években még inkább jelentkezik, így az őszibarack termőtáj eltolódási aránya is egyre inkább növekszik. Nő az országos terméseredmény, de a fagykárak következtében előálló visszaesés aránya is emelkedik. Ezzel kapcsolatban főleg az exportszállításokra számba jöhető felvásárlás lehetősége csökken, hiszen ma már a homoktalajokról jóval nagyobb termés kerül külföldre, mint korábban.

A honoki őszibaracktermesztés nagyarányú fellendülése jut kifejezésre az exportszállítványok megnövekedésében. 1932-hez viszonyítva, 1954-ben már hatszorosára, 1955-ben tizenötösörösére, míg 1961-ben több mint negyvenszeresre emelkedett az őszibarack kivitelünk. Az ugrásszerű emelkedésben világosan kifejezésre jut az új homoki termőtáj bekapcsolódása.

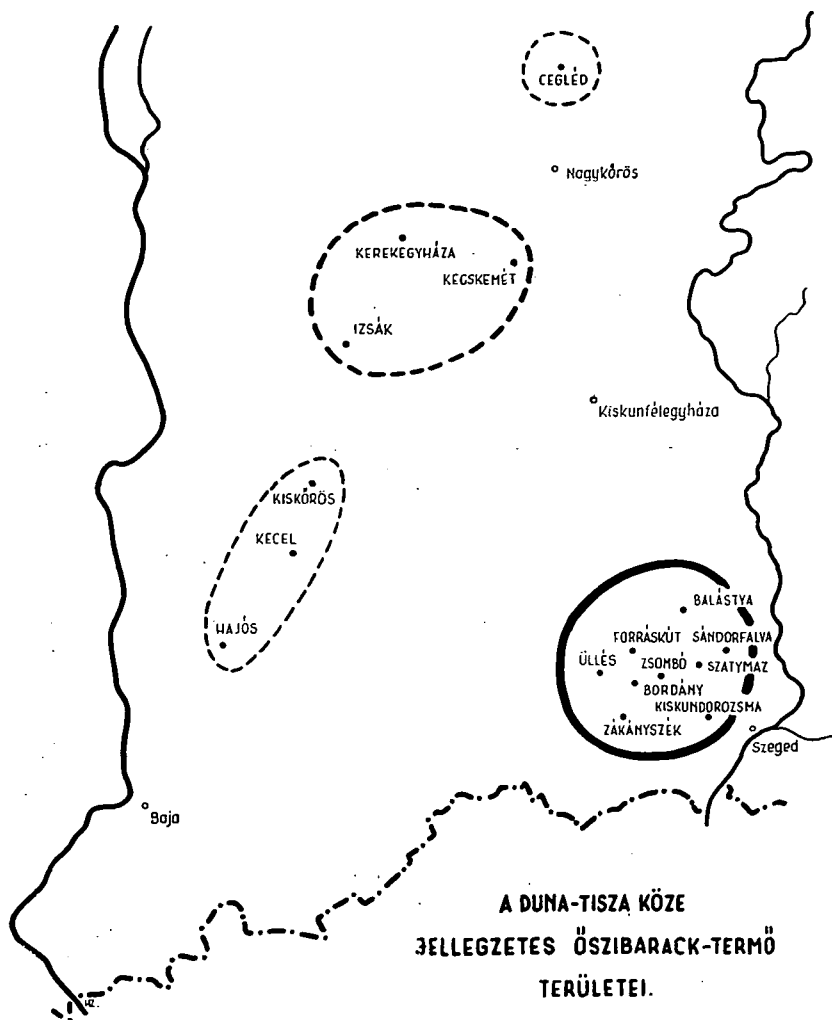
Az őszibarack termőtájak részesedését az exportból az alábbi táblázat fejezi ki:

Termőtáj	É v							
	1932	1954	1955	1956	1957	1959	1961	1962
Budavidék	96%	65%	69%	90%	69%	30%	18%	19%
Szatymaz környéke	—	33%	25%	9%	25%	59%	66%	64%
Pécs környéke	4%	2%	5%	1%	5%	4%	1%	1%
Egyéb területek	—	—	1%	—	1%	7%	15%	16%
Összesen:	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

A hagyományos őszibarack termőtájak mint a Budavidék, Vác, Fót, Mogyoród környéke elsősorban a főváros ellátását biztosítják és innen a központi kereskedelem által felvásárolt áruk csupán egyharmada kerül külföldre.

Ezzel kapcsolatban említendő meg, hogy az országos viszonylatban felmért őszibarackállomány és a területenként piacra kerülő gyümölcs mennyisége nagy eltérést mutat. Az ország őszibarackfa állománya szerint 10 kg-os fánkenti ter-

mésátlagot figyelembe véve 7 ezer vagon ősziarack termésnek kellene lenni. Ezzel szemben még a legjobb terméseredményű évben sem haladtuk meg a 3 ezer vagonot. *A nem speciális ősziaracktermesztő tájakon sok az olyan fa,*

1. ábra

mely alig hoz piaci értékesítésre alkalmas gyümölcsöt. Így érthető meg, hogy a gyümölcsfák megoszlását és az országos felvásárlás megyénkénti mennyiségét egymással összevetve rendkívül nagy eltérések adódnak. Néhány megyében bár az állomány száma eléri a félmilliót, az országos felvásárlásban csupán 1–2 vagonnal szerepel. Az országos felvásárlás és ebből az export arányát az alábbi táblázat fejezi ki:

	Összes felvásárlás:		Ebből export:	
	v a g o n			
	1960	1961	1960	1961
Baranya + Pécs	23	33	5	5
Bács-Kiskun	10	94	—	23
Békés	1	1	—	—
Borsod + Miskolc	5	5	—	—
Csongrád + Szeged	32	898	7	556
Fejér	11	16	—	—
Győr	9	10	—	—
Hajdú + Debrecen	4	5	—	—
Heves	30	14	—	—
Komárom	5	12	—	—
Nógrád	2	5	—	—
Pest + Budapest	334	406	127	151
Somogy	17	21	—	—
Szabolcs	5	6	—	—
Szolnok	2	11	—	—
Tolna	3	4	—	—
Vas	1	6	—	3
Veszprém	31	42	5	—
Zala	14	26	—	—
Állami gazdaságok	—	—	62	103

Kedvező időjárású évek esetében kimagasló helyet foglal el Csongrád megye. Azonban a fenti táblázat kifejezi azt is, hogy a fagykár következtében beálló termés kiesés itt a legnagyobb.

Így merül fel a legélesebben a fagyveszélyek elhárításáról való gondoskodás, illetőleg a fagykárrel szemben ellenállóbb fajták kitenyésztésének szükségessége.

Csongrád megyében az őszibarack telepítésterületének kedvező felfutása mellett a termés eredmények és abszolút hőmérsékleti minimumok váltakozását az alábbi táblázat fejezi ki:

Év	Összes felvásárlás (vagon)	Ebből export (vagon)	Hőmérséklet abszolút minimuma
1951	21	—	— 7,4
1952	33	16	— 7,2
1953	38	12	— 14,5
1954	66	36	— 22,0
1955	130	68	— 16,9
1956	35	—	— 24,6
1957	172	60	— 13,6
1958	132	64	— 17,2
1959	495	272	— 12,5
1960	32	7	— 21,4
1961	898	556	—
1962	915	480	—
1963			— 24,2

A fenti adatsorok vizsgálatánál konkrét összefüggések mutathatók ki a terméseredmények és az abszolút minimumok között. 1954, 1956, 1960, 1963 években 20° alatti értékek voltak. Ugyanezen években a terméseredmények visszaesése is igen erősen jut kifejezésre.

1954-ben, az ötvenes évek elején beállított gyümölcsösök jelentős részének termőre válásával ez az eltolódás számszerűen kevéssé mutatkozott.

1956-ban és 1960-ban azonban a fagykarak következtében előálló óriási visszaesés már nagyon súlyosan érintette a homoki őszibaracktermesztést.

A rendkívül alacsony minimumok következtében nemcsak a terméseredményekben mutatkozott elmaradás, hanem ilyen esetekben a fiatal állomány 15–20%-os — egyes helyeken még ennél is magasabb arányú — pusztulása is bekövetkezett. A termőrügyek elfagyása mellett a rendkívül erős hideg, még az idősebb fákra is kedvezőtlenül hatott. Az olyan öreg fák, melyek élettartama még 3–4 évig fennállt volna, egy rendkívül erős hideg tél után elpusztultak. Ezáltal az erős fagyok következtében nemcsak a fiatalabb állományban mutatkozik kiesés, hanem általában az idősebb fák élettartama is megrövidül.

Ezzel kapcsolatban érdemes összehasonlítást tenni az előző táblázatra, ahol az 1960. és 1961. évi országos felvásárlás eredményei közül Csongrád és Pest megye esetében igen erős eltérések mutatkoznak. A rendkívüli hideg időjárás következtében 1960-ban Csongrád megye csak 32 vagon őszibarackot tudott felvásárlásra átadni, míg ezzel szemben Pest megye 334 vagonnal szerepelt. A következő évben már 898, illetőleg 406 vagonra emelkedett a központi felvásárlás mennyisége.

Pest megyében csak 21,3%-os emelkedés mutatkozott. Ezzel szemben Csongrádban a terméseredmény huszonhétyszeresére növekedett (2700%). Ez a nagy eltérés főleg az előző évi csaknem teljes terméskieséssel magyarázható, és csak kisebb mértékben kell figyelembe venni a korábban telepített és most termőre forduló fák hozamát. Még akkor is rendkívül nagy kilengés mutatkozik, ha Csongrád megyében az 1959–1960–1961-es évek terméseredményét hasonlítjuk össze.

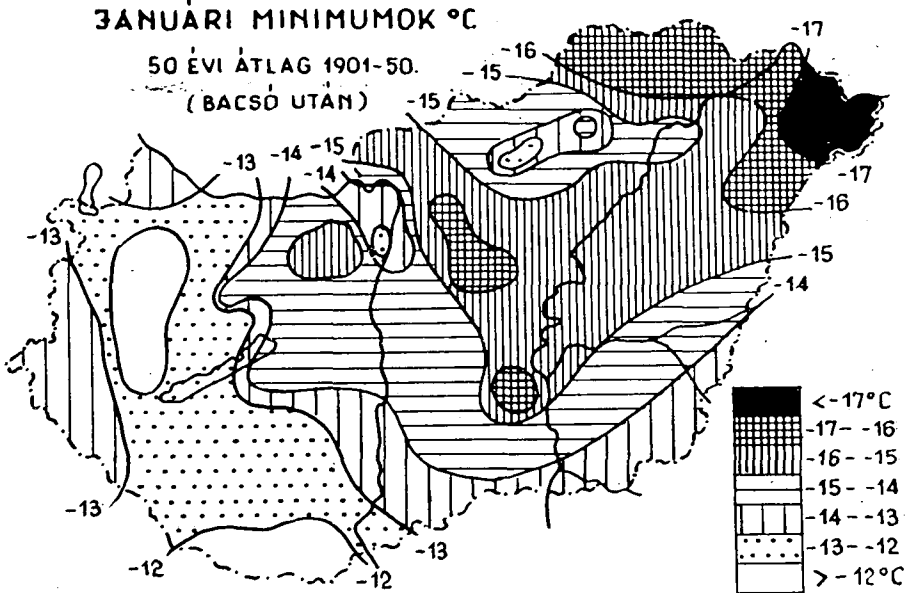
1959-es év 495 vagonos hozamát 100%-nak véve, 1960-ban csak 6,46% terméseredmény valósult meg, míg 1961-ben 182%-ra való emelkedés mutatkozott.

A fenti adatok figyelembevételénél az évi terméseredmények tükrében mutatkozik meg a hagyományos hegyvidéki termőtájak és a homokvidékek közötti nagy kilengés.

A következőkben érdemes megvizsgálni, melyik hónapban következnek be az abszolút minimumok és ezzel kapcsolatban milyen a talaj lehülése. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapítható, hogy a legerősebb lehülések január–februárban következnek be. Csak igen ritkán fordul elő, hogy decemberben következik be az abszolút-minimum. A decemberi időjárás változókonnyabb mint a januári, még jobban érvényesül a mediterrán hatás a talaj is jelentékenyebb hőtartálékkal rendelkezik.

A rendkívül erős hideg időjárás bekövetkezését megelőzi a kontinentális légtömegek beáramlása, mely az itt talált meleg levegőt megemeli és nagyarányú havazást eredményez. A hideg levegő betérése után 1–2 nap múlva, amikor is a hideg légtömegek már megnyugodtak, derült éjszaka következik be a rendkívül erős lehülés. Ilyenkor a hótakaró felett nagyon erősen érvényesülő kisugárzás a legerősebb lehülés közvetlen okozója.

A magas hótakaró alatt a szántóföldi növények viszonylag könnyen telenek át és rendszerint kifagyás nélkül viselik a rendkívüli hideget. Ezzel szemben a gyümölcsfák ilyenkor szenvednek a legerősebben. Különösen erősen mutatkozik a fagyhatás az alacsony törzsű gyümölcsösökben. Ilyenkor éppen a hótakaró felett kialakuló erős fagyok elpusztítják a rügyeket, de még a fiatalabb hajtásokat is súlyosan érintik.

2. ábra

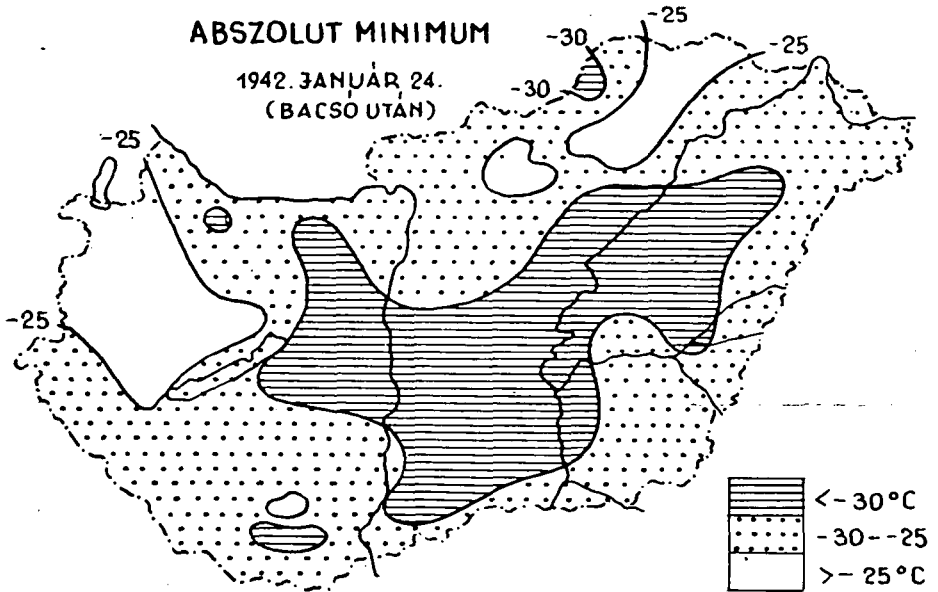
Országos viszonylatban a rendkívül erős téli minimumok jelensége nálunk éppen az Alföldön jelentkezik (2. ábra). Ez részben a mély fekvéssel, de a Duna—Tisza köze között különösen a talajviszonyokkal és a fás növényzet viszonylagos hiányával magyarázható. A legalacsonyabb hőmérsékletek kialakulása az őszibarack síkvidéki termőtalajait érinti. Kecskeméten 1929-ben és 1942-ben 32,2° volt, de a Duna—Tisza köze déli részén is közel ilyen értéket mértek. Ámint ez a mellékelt ábrából kitűnik, ebbe beletartozik csaknem az egész Duná—Tisza köze, Tiszántúl nyugati része és átnyúlik a Mezőföldre is. Egyáltalában nem érinti azonban a Budai-hegyvidéket, továbbá Vác—Fót—Mogyoród környéket, valamint a Mátra déli előterét.

A fentiekből esetleg az tűnne ki, hogy a síkvidéki területek eleve kevésbé alkalmasak a gyümölcstermesztésre. Ez azonban korántsem áll. A felmelegedés az Alföldön évi átlagban 3—4 fokkal magasabb, mint az ország egyéb tájain. A napfényes órák száma pedig különösen kedvező helyzetet teremt. Ezzel kapcsolatos még a talajról való fényvisszaverődés jelensége, mely a homokon a legerősebb.

A domborzati sajátosságok következtében különösen nagyfokú védeltséget mutat a Budai-hegyvidék és Vác környéke, ahol a rendkívül erős lehűlések egyáltalában nem fordulnak elő, másrészt hosszú évek átlagának értékei is ked-

vezőek (3. ábra). Ennek eredménye, hogy itt a kifagyások minimálisak, az általában hideg telek esetében is a rügek nagyrésze épen kerül ki a télből és eredményeképpen az egyenletesebb termés biztosított.

Hasonló jellegzetesség állapítható meg a Mátra déli lejtővidékén, vagy a Balatoni felvidéken. Ezen területek továbbfejlesztésében azonban egyéb medi-

3. ábra

terrán sajátosságú gyümölcsfélék telepítése indokolt. A hegyvidéki területek peremén viszont erősen mutatkozik a fagyveszély. A Budai-hegyvidékről lezúduló hideg légtömegek a Tata—Vál—Bicske mentén húzódó árokban már jelentős károkat okoznak. Elősegíti a minimumok kialakulását a lehülésre nagyon hajlamos talaj is.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a hőmérsékleti minimumok igen erősen hatnak elsősorban a homokterületeken folyó gyümölcsstermesztésre, de itt is különösen az őszibarackra. Állítható, hogy elsősorban a törpeművelési gyümölcsfákat éri a talajmenti nagyarányú kisugárzás következtében a fagykár, de a termesztés során a gyorsabb növekedés, eredményesebb terméshozam következtében erről mégsem mondhatunk le.

Az őszibaracktelepítések kiszélesítése során tehát nem maradhat más megoldás, mint a gyümölcsfajták fagyállóképeségének növelése. Ahhoz, hogy több év átlagában viszonylag egyenletes terméseredményeket érjünk el csak a fagygyal szembeni ellenállóképeség vezethet eredményre. Amint a minőségi követelmények során fokozatosan át kell térnünk a sárgahúsú fajtákra, úgy kell növelni a fagyállóképeségét. Csak ennek a feladatnak a megoldásával érhető el a homoktalajok teljes értékű felhasználása és csak ekkor következhet be a homoki őszibaracktermesztés állandó fölénye, a hagyományos termőtajakkal szemben.

Összefoglalás

A homoki őszibaracktermesztés terméseredményeinek ingadozása és a hőmérsékleti minimumok bekövetkezése között igen erős összefüggések állapíthatók meg.

A homokterületek őszibarackfaállománya az utóbbi évtized alatt jelentősen megnövekedett. Míg 1935-ben a hagyományos termőtájak állománya a homokterületével egyenlő volt, addig ma az Alföldön van az országos állomány 51%-a és a Dunántúlon csupán 40%-a.

A hagyományos termőtájak évi terméseredményei megközelítőleg kiegyenlítettek, ezzel szemben a Duna—Tisza közén a hőmérsékleti minimumok és a kora tavaszi fagyoktól függően igen erős eltérések mutatkoznak. 1960-ban a központi felvásárlás Pest megyében 334 vagon, míg Csongrádban csupán 32 vagon volt. Ezzel szemben 1961-ben 406, illetőleg 898 vagon őszibarack került felvásárlásra.

Az utóbbi 12 év hőmérsékleti minimumait és az őszibarack-felvásárlás adatait összevetve megállapítható, hogy 1954, 1956, 1960, 1963. években, amikor -20° alatti értékek álltak elő, a terméseredményekben igen erős visszaesés mutatkozott.

A homokterületek a visszaterő fagyveszélyek ellenére is nagyszerűen alkalmasak a gyümölcsstermesztésre, mert az évi felmelegedés értéke $3-4^{\circ}$ -kal magasabb az ország egyéb helyeinél, továbbá a napfénytartam itt a leghosszabb és legkedvezőbbben érvényesül a talajról visszaverődő szórt fény.

Ahhoz, hogy a homoki őszibaracktelepítések további kiszélesítésével a termésátlagok megközelítő kiegyenlítettége biztosítva legyen, az őszibarackfajták fagyállóképességének a növelése az egyik legfontosabb és legsürgősebb feladat.

IRODALOM

- [1] MOHOLI K.: A gyümölcsstermesztés földrajzi kérdései Csongrád megyében. Földr. Ért. VI., 77—96. 1957.
- [2] Magyar Statisztikai Közlemények. 1935. 99. szám.
- [3] Statisztikai Közlemények 1959.
- [4] MOHOLI K.: Csongrád megye gyümölcsstermesztésének fejlődése. Főisk. Évk. Szeged, 1961. 143—154.
- [5] MOHOLI K.: Őszibaracktermesztésünk földrajzi adottságai, különös tekintettel a Szatymaz környéki homoki gyümölcsstermesztő tájra. Főisk. Évk. Szeged, 1960. 163—181.

СООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ТЕМПЕРАТУРНЫМИ ОТКЛОНЕНИЯМИ И РЕЗУЛЬТАТОМ УРОЖАЯ ПЕРСИКА НА ПЕСОЧНЫХ ТЕРРИТОРИЯХ МЕЖДУ ДУНАЕМ И ТИСОЙ

К. Мохоли

Можно устанавливать очень значительные соотношения между результатом урожая персика и температурным отклонением.

В последние годы урожай персикового насаждения песочных областей увеличился. Если в 1935 г. насаждение плодoviнцы равно было песочной области, то сегодня 51% отечественного насаждения находится на Альфёльда, а на задунайском крае только 40%.

Годовые выходы продукции плодoviнцы приблизительно уравниены, но на области между Гунаем и Тисой показываются большие различия зависимо от температурного отклонения и от весенней заморзаци. В 1960 г. центральная закупка в районе Пешт 334, а в Чонграде 32 вагона, в 1961 г. закупили 404, правильное 898 вагонов персика.

Сравнивая данные закупок персика с температурными минимумами, можно установить, что в 1954, 1956, 1960, 1963 гг. он — -20° и в вывoдах продукции заметен очень значительный регресс.

Песочные территории вопреки сильной опасности заморзаци способны для плодoводства, потому что годовое потепление с $3-4^{\circ}$ больше чем на других территориях страны, далее, слияние света здесь самое большое, и с почвы отраженный свет благоприятно действует.

Чтобы достигать выравнивания вывoды продукции путём увеличения насаждения персика на песочных территориях, необходимо развивать способность морозоустойчивость персика.

ÜBER DIE ZUSAMMENHÄNGE ZWISCHEN TEMPERATURSCHWANKUNGEN UND PFIRSICHERNTEERTRAGEN IN DEN SANDBODENGEBIETEN DES ZWISCHENSTROMLANDES ZWISCHEN DUNA UND TISZA

Von

K. MOHOLI

Zwischen den Schwankungen in der Pfirsichernte in den sandigen Gebieten und dem Eintritt des Temperaturminimums sind überaus innige Zusammenhänge feststellbar.

Der Bestand an Pfirsichbäumen auf den Sandböden hat in dem letzten Jahrzehnt erheblich zugenommen. Während bis 1935 der Bestand der traditionellen Pfirsichgebieten dem der Sandböden gleichkam, beträgt er heute in der Tiefebene (Alföld) 51%, in Transdanubien aber nur 40%.

Während die jährlichen Erträge der traditionellen Pfirsichplantagen annähernd ausgeglichen sind, treten im Zwischenstromland — in Abhängigkeit von den Temperaturminima und den Frösten der ersten Frühjahrszeit — starke Abweichungen zutage. 1960 wurden im Komitat Pest zentral 334 Waggon, im Komitat Csongrad dagegen aber nur 32 Waggon Pfirsiche aufgekauft; 1961 betrug die angekaufte Menge 406 bzw. 898 Waggon.

Vergleicht man die Temperaturminima der letzten 12 Jahre und die während dieser Zeit angekauften Pfirsichmengen, so ergibt sich, dass während der Jahre 1954, 1956, 1960 und 1963, als Temperaturen von -20°C und darunter zu verzeichnen waren, der Ertrag stark nachgelassen hatte.

Die Sandbodengebiete sind — trotz der stets wiederkehrenden Frostgefahr — zum Obstanbau vorzüglich geeignet, weil hier die jährlichen Erwärmungswerte um $3-4^{\circ}\text{C}$ höher liegen als in anderen Gegenden des Landes. Darüber hinaus ist die intensive Belichtung (Insolation) hier von der längsten Dauer, und das vom Boden zurückgestrahlte, gestreute Licht kommt hier am längsten zur Geltung.

Um durch weitere Ausbreitung der Pfirsichplantagen in den Sandbodengegenden Ungarns einen annähernden Ausgleich im Ernteertrage sichern zu können, scheint die Erhöhung der Frostbeständigkeit der angebauten Sorten unerlässlich notwendig.